

Спеціальність	С4 Психологія/ А6 Спеціальна освіта
Освітня програма	Спеціальна психологія/ Спеціальна освіта
Ступінь	Доктор філософії

Шифр дисципліни	ВД15
Назва дисципліни	Технології розроблення авторських діагностичних методик
Навчальний рік	2025-2026
Кількість кредитів ЄКТС (годин)	1 кредит (30 годин)
Статус	Вибіркова дисципліна
Короткий опис дисципліни	Курс знайомить здобувачів із сучасними технологіями створення авторських психодіагностичних методик. Розглядаються основні властивості педагогічних та психологічних діагностичних методик (надійність, валідність, дискримінативність, стандартизація) та повний цикл створення методики: від ідеї до апробації та стандартизації. Завершується курс виконанням індивідуального або групового проєкту зі створення власної методики.
Пререквізити	Пройдений перший семестр курсу з математичної статистики
Викладач	Орлов Олег Вікторович
Контакти	Тел +380954195506 Email orlovolch@gmail.com
Час для консультацій	Понеділок та четвер, 14:00-15:00, к. 317

Мета курсу - сформувати у здобувачів знання, уміння і навички щодо створення авторських діагностичних методик відповідно до сучасних стандартів психодіагностики.

Завдання курсу

1. Ознайомити з основними типами психодіагностичних методик та їх властивостями
2. Сформувати розуміння вимог до надійності, валідності, дискримінативності та стандартизації діагностичних методик
3. Навчити здійснювати повний цикл створення діагностичної методики
4. Розвинути навички апробації та аналізу результатів з використанням сучасного програмного забезпечення
5. Стимулювати здобувачів до створення власного діагностичного інструментарію

Загальні компетентності

- ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК3 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК4 Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК2 Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, та забезпечувати якість виконуваних досліджень.
- СК6 Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності.
- СК7 Уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства

Програмні результати навчання

- РН1 Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології (зокрема і спеціальної психології) та спеціальної освіти/ на межі предметних

- галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології.
- РН2 Розуміти загальні принципи та методи психології і спеціальної освіти, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології (зокрема і спеціальної психології) та у викладацькій практиці.
- РН4 Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з психології та дотичних міждисциплінарних напрямів із дотриманням норм професійної і академічної етики.
- РН5 Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність.
- РН6 Критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок
- РН7 Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти у сфері психології (зокрема і спеціальної психології), які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів.
- РН9 Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології і спеціальної освіти державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій.

Програма дисципліни	
Тема 1	Типи діагностичних методик та їх властивості
	1.1. Типи методик (опитувальники, проєктивні, тести здібностей) 1.2. Типи шкал 1.3. Надійність (праймінг, альфа Кронбаха, тест-ретест) 1.4. Валідність (очевидна, конкурентна, факторний аналіз) 1.5. Дискримінативність 1.6. Стандартизація методик і норми
Тема 2	Процедура розроблення діагностичних методик
	2.1. Ідея і загальний дизайн 2.2. Генерація тестових завдань 2.3. Апробація і вдосконалення 2.4. Стандартизація і норми
Тема 3	Виконання проєкту

План					
Семестр, тиждень, заняття (дата)	Тема, план заняття	Аудиторні заняття		Самостійна робота	
		Форма	Год	Завдання	Год
2 семестр			15		15
Заняття 1	Вступ до дисципліни Тема 1. Типи діагностичних методик та їх властивості. 1.1. Типи методик (опитувальники, проєктивні, тести здібностей) 1.2. Типи шкал 1.3. Надійність (праймінг, альфа Кронбаха, тест-ретест) 1.4. Валідність (очевидна, конкурентна, факторний аналіз) 1.5. Дискримінативність 1.6. Стандартизація методик і норми	Лекція	2	Перегляд відеоматеріалів. Опрацювання навчальної літератури.	2
Заняття 2	Тема 2. Процедура розроблення діагностичних методик 2.1. Загальний дизайн 2.2. Генерація тестових завдань 2.3. Апробація 2.4. Стандартизація	Лекція	2	Перегляд відеоматеріалів. Опрацювання навчальної літератури.	3
Заняття 3	Тема 3. Виконання проєкту Завдання: 3.1. Вибір ідеї і форми роботи 3.2. Дизайн і генерація тестових завдань	Практичне заняття	2	Створення чернетки тесту	3
Заняття 4	Завдання: 3.3. Вибір кращих завдань 3.4. Розроблення інструкції та форми для збору даних	Практичне заняття	2	Розроблення форми Збір даних Підрахунок сирих балів	3
Заняття 5	Завдання: 3.5. Аналіз конструктивної валідності	Практичне заняття	2	Робота з власними даними	2
Заняття 6	Завдання: 3.6. Аналіз надійності	Практичне заняття	2	Робота з власними даними	1
Заняття 7	Завдання: 3.7. Аналіз норм і стандартизація	Практичне заняття	2	Робота з власними даними	1
	Залік	Залік	1		

Індивідуальні завдання та підсумковий контроль	
Завдання	Особливості виконання та вимоги
Практичне заняття 1	Створення чернетки тесту – генерація завдань для власної методики
Практичне заняття 2	1. Розроблення форми – розроблення форми для збору даних (як-от у сервісі Гугл Форми) 2. Збір даних – розповсюдження форми для збору даних серед потенційних респондентів та збір даних 3. Підрахунок сирих балів – якщо методика передбачає шкали, обчислення їх значень
Практичне заняття 3	Робота з власними даними - аналіз конструктивної валідності (факторний аналіз)
Практичне заняття 4	Робота з власними даними - аналіз надійності
Практичне заняття 5	Робота з власними даними - аналіз норм і стандартизація
Підсумковий контроль (залік)	Здобувачі мають надіслати на перевірку результати проведеної роботи, а саме: 1. Бланк розробленої методики (включно з назвою, вказанням авторів, інструкцією та завданнями, інструкцією щодо підрахунку результатів) 2. Результати факторного аналізу (у табличній та\або графічній формі) 3. Таблицю з показниками надійності методики (альфа Кронбаха) 4. Таблицю з показникам норм (квантилі розподілу значень та спосіб їх перерахунку в рівні)

Оцінювання навчальних досягнень	
Вид роботи	%
Активність на заняттях	20
Проміжні завдання	20
Проект	60
Всього	100

Шкали оцінювання			
Бальна	ECTS	Національна	Заліків
90-100	A	Відмінно	Зараховано
80-89	B	Добре	
70-79	C		
66-69	D	Задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	Незадовільно - з можливістю повторного виконання завдань	Не зараховано - з можливістю повторного виконання завдань
0-34	F	Незадовільно - з повторним вивченням дисципліни	Не зараховано - з повторним вивченням дисципліни

Додаткові бали	
Вид роботи та вимоги	Бал за стобальною шкалою
Публікація статті із використанням методів, що вивчалися на практичних заняттях. Показником виконання є публікація статті.	10 балів всього
Навчання в неформальній освіті за тематикою курсу. Показником виконання є сертифікат.	5 балів всього
Самостійне виконання проєкту. Показником виконання є: - вибір індивідуальної форми виконання проєкту - виконання вимог до заліку	30 балів всього

Основна (обов'язкова) література

Кемра: Kline, P. (2015). A handbook of test construction (psychology revivals): introduction to psychometric design. Routledge.

Книга: Навчання статистики з R - Підручник для студентів психології та інших початківців (Navarro)

[https://ukrayinska.libretexts.org/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%3A_%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8_%D0%B7_R_-_%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%B4%D0%BB%D1%8F_%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2_%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_%D1%82%D0%B0_%D1%96%D0%BD%D1%88%D0%B8%D1%85_%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%86%D1%96%D0%B2_\(Navarro\)](https://ukrayinska.libretexts.org/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%3A_%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8_%D0%B7_R_-_%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%B4%D0%BB%D1%8F_%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2_%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_%D1%82%D0%B0_%D1%96%D0%BD%D1%88%D0%B8%D1%85_%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%86%D1%96%D0%B2_(Navarro))

Ramachandran, K. M., & Tsokos, C. P. (2020). Mathematical statistics with applications in R. Academic Press.

Додаткова література та інші джерела інформації

Mueller, R. O., & Hancock, G. R. (2018). Structural equation modeling. In The reviewer's guide to quantitative methods in the social sciences (pp. 445-456). Routledge.

Методи навчання

Лекція, демонстрація, дискусія, частково-пошукові, дослідницькі методи

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Інтерактивна дошка

OpenSource ПЗ R та RStudio

Поведінка на курсі

Від здобувачів очікується дотримання норм академічної доброчесності. Зокрема, очікується, що здобувачі виконуватимуть усі практичні власними силами, без залучення третіх осіб. При цьому дозволяється використання будь-яких довідкових матеріалів – онлайн та офлайн - на всіх етапах проходження курсу. Консультації з викладачем та групова робота в межах власної навчальної групи вітається.

Інформація про викладача

Орлов Олег Вікторович, канд. психол. наук., заст. дир. з науково-експериментальної роботи, ст. наук. сп. відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами

<https://orcid.org/0000-0003-0954-4402>

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=sGSMxgsAAAAJ&hl=uk>

Основні публікації з тематики дисципліни

Орлов, О. В. (2017). ABCID: скринінг поведінки.

Орлов, О. В., & Лобанов, І. Ю. (2016). Психологічна діагностика невротизації особистості (український переклад та апробація опитувальника невротичних особистісних рис KON-2006). Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки, (2 (1)), 102-113.

Зворотній зв'язок

Email: orlovoleh@gmail.com

Viber, Telegram, Whatsapp +38 095 419 55 06

Інше

Затверджено

Протокол № ____ від ____ / ____ / ____ р.

Укладач _____ (_____)

Завідувач відділу _____ (_____)